

RODINA

Rodinu tvoria v prvom rade manželia – rodičia a ich deti. **Do širšej rodiny patria** starí rodičia, ujovia, tety, bratranci, sesternice ako aj iní členovia rodiny. V našej kultúre väčšinou v spoločnej domácnosti žije už iba **užšia rodina** – rodičia a maloleté deti. Deti sa už väčšinou po ukončení školy a nájdení práce osamostatňujú a bývajú buď so svojimi kamarátmi alebo partnermi.

Je dôležité upozorniť, že v našej kultúre niekedy žijú spolu aj **budúci partneri – mladí ľudia**, ktorí ešte nie sú manželia. Dost' však závisí aj od rodinných pomerov, zvyklostí a náboženstva uznávaného v rodine. Výber partnera sa ponecháva na slobodnú vôľu. Nie sú neobvyklé ani páry s rovnakým pohlavím – dve ženy, resp. dvaja muži. Tieto páry však nemôžu na území Slovenskej republiky uzavrieť manželstvo.

Taktiež nie je neobvyklé, že partneri majú aj **spoločné dieťa** ešte pred uzatvorením manželstva.

Manželstvo

Manželstvo je **zväzok muža a ženy**, ktoré vzniká na základe ich dobrovoľného a slobodného rozhodnutia uzavrieť manželstvo po splnení podmienok ustanovených zákonom. Hlavným účelom manželstva je **založenie rodiny a riadna výchova detí**.

Slovenská legislatíva povoľuje uzavretie manželstva **iba medzi osobami rôzneho pohlavia** – mužom a ženou a neupravuje ani spolužitie osôb rovnakého pohlavia iným zväzkom ako manželským. Na území Slovenskej republiky, tak ako aj v iných európskych štátoch **nie je povolené uzavrieť manželstvo s viacerými ženami alebo mužmi naraz** (mnohoženstvo, mnohomužstvo). Manželstvo nemožno uzavrieť medzi predkami a potomkami a medzi súrodencami; to isté platí o príbuzenstve založenom osvojením. Manželstvo nemôže uzavrieť ani maloletá osoba. Súd môže v súlade s účelom manželstva výnimočne povoliť uzavretie manželstva maloletému staršiemu ako 16 rokov, inak je minimálny **vek na uzavretie manželstva 18 rokov a viac**.

Uzatvorenie manželstva

Muž a žena, ktorí chcú spolu uzavrieť manželstvo („snúbenci“), **majú vopred poznať navzájom svoje charakterové vlastnosti a svoj zdravotný stav**. Manželstvo sa uzaviera súhlasným vyhlásením (ďalej len "vyhlásenie") snúbencov pred orgánom obce alebo mestskej časti, ktorá vedie matriku (ďalej len "matričný úrad"), alebo pred orgánom registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti (ďalej len "orgán cirkvi"). Snúbenci verejne a slávnostným spôsobom v prítomnosti dvoch svedkov vyhlásia, že uzavierajú manželstvo.

Snúbenci sú najneskôr 14 dní pred uzavretím manželstva povinní matričnému úradu predložiť nasledovné doklady. Cudzinec a teda aj osoba s udeleným azylom alebo poskytnutou doplnkovou predkladá tieto doklady:

1. **žiadost' o uzavretie manželstva** - predpísané tlačivo vám poskytne matričný úrad,
2. **rodný list** – doklad musí obsahovať dátum a miesto narodenia a taktiež údaje o vašich rodičoch,
3. **doklad o spôsobilosti na uzavretie manželstva** – doklad musí obsahovať vaše meno, dátum narodenia, miesto narodenia, štátne občianstvo, trvalý pobyt, váš osobný stav a vyhlásenie, že podľa práva vašej krajiny pôvodu ste spôsobilí uzavrieť manželstvo; môže ísť o samostatný doklad alebo tieto údaje môžu byť uvedené aj na iných dokladoch,
4. **doklad o štátnom občianstve** – môže ísť o samostatný doklad alebo tento údaj môže byť uvedený aj na inom doklade, napr. cestovný pas,
5. **doklad o pobyte** – doklad o pobyte vydaný oddelením cudzineckej polície PZ,
6. **potvrdenie o osobnom stave** – potvrdenie, že ste je slobodní; môže ísť o samostatný doklad alebo tento údaj môže byť uvedený aj na inom doklade,
7. **doklad, ktorým možno preukázať totožnosť** – napr. cestovný pas,

8. **úmrtný list zomretého manžela**, prípadne aj sobášny list zaniknutého manželstva, ak ide o ovdoveného cudzinca,
9. **právoplatný rozsudok o rozvode manželstva**, ak ide o rozvedeného cudzinca.

Doklad o spôsobilosti na uzavretie manželstva, doklad o štátnom občianstve a potvrdenie o osobnom stave **nesmú byť staršie ako 6 mesiacov**.

Všetky doklady musia byť úradne overené (Apostille/Superlegalizácia) a úradne preložené do slovenského jazyka.
Ak neovládáte slovenský jazyk, pri uzatváraní manželstva je potrebný tlmočník.

Štátny občan Slovenskej republiky pred uzavretím manželstva predloží matričnému úradu príslušnému podľa miesta uzavretia manželstva **tieto doklady**:

1. rodný list
2. doklad o štátnom občianstve
3. potvrdenie o pobyte
4. úmrtný list zomretého manžela, prípadne aj sobášny list zaniknutého manželstva, ak ide o vdovca alebo vdovu, alebo právoplatný rozsudok o rozvode manželstva, ak ide o rozvedeného alebo rozvedenú, alebo právoplatný rozsudok o vyhlásení manželstva za neplatné
5. doklad o rodnom čísle

Doklady uvedené v 2., 3. a 5. bode možno nahradiť predložením platného občianskeho preukazu.

Matričný úrad môže **od predloženia niektorých dokumentov upustiť**, ak by ich obstaranie bolo spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou (napr. ak sa ako osoba s udelenou medzinárodnou ochranou nemôžete obrátiť na štátne orgány krajiny vášho pôvodu a požiadať ich o vydanie chýbajúcich dokladov). Chýbajúce doklady **možno nahradiť čestným vyhlásením**.

Žiadosť spolu s potrebnými dokumentmi predložte na príslušnej matrike aj v prípade, ak budete mať cirkevný sobáš. Príslušná matrika je matrika podľa trvalého pobytu jedného zo snúbencov, ak ani jeden zo snúbencov nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky snúbenci môžu urobiť vyhlásenie o uzavretí manželstva na ktoromkoľvek matričnom úrade.

Správne poplatky

Správny poplatok za uzavretie manželstva sa vyberie len od jedného zo snúbencov. Vyberá ho matričný úrad, ktorý pripravil podklady na uzavretie manželstva, resp. pred ktorým sa manželstvo v skutočnosti uzaviera a ktorý vykonáva zápis uzavretia manželstva do matriky.

- **uzavretie manželstva medzi štátnym občanom Slovenskej republiky a cudzincom - 66,- €**,
- povolenie uzavrieť manželstvo pred iným než príslušným matričným úradom medzi štátnym občanom Slovenskej republiky a cudzincom alebo medzi cudzincami - 33,- €,
- povolenie uzavrieť manželstvo mimo úradne určenej miestnosti - 66,- €,
- uzavretie manželstva medzi cudzincami - 165,50 €,
- uzavretie manželstva, ak ani jeden zo snúbencov nemá na území Slovenskej republiky trvalý pobyt - 199,- €.

Uzavretie manželstva pred matričným úradom

Vyhlásenie o uzavretí manželstva je potrebné urobiť **na matričnom úrade určenom pre obvod, v ktorom má jeden z vás trvalý pobyt**, pred starostom alebo primátorom, alebo povereným poslancom obecného zastupiteľstva alebo mestského zastupiteľstva za prítomnosti matrikára. Ak nemá ani jeden zo snúbencov trvalý pobyt na území Slovenskej republiky snúbenci môžu urobiť vyhlásenie o uzavretí manželstva **na ktoromkoľvek matričnom úrade**.

Príslušný matričný úrad môže na vašu žiadosť povoliť uzavretie manželstva aj **pred iným matričným úradom** alebo **na ktoromkoľvek inom vhodnom mieste**, kde je možné vykonať slávnostný sobášny akt (napr. kaštieľ, zámok, park).

Ak je život jedného zo snúbencov priamo ohrozený, manželstvo možno uzavrieť pred ktorýmkoľvek matričným úradom a na ktoromkoľvek mieste.

Uzavretie manželstva pred orgánom cirkvi

Vyhlásenie o uzavretí manželstva môžu snúbenci urobiť pred osobou vykonávajúcou činnosť duchovného avšak len **registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti** ako príslušným orgánom. Zoznam registrovaných cirkví a náboženských spoločností nájdete na internetovej stránke Ministerstva kultúry Slovenskej republiky www.culture.gov.sk/posobnost-ministerstva/cirkvi-a-nabozenske-spolocnosti-/registrovane-cirkvi-a-nabozenske-spolocnosti-f9.html.

Manželstvo pred orgánom cirkvi sa uzaviera **v kostole alebo na inom vhodnom mieste** určenom vnútornými predpismi cirkvi alebo náboženskej spoločnosti na náboženské obrady alebo náboženské úkony. Predtým ako sa rozhodnete uzavrieť cirkevný sobáš, zistite si dopredu podmienky a pravidlá na uzavretie sobáša, ktoré daná cirkev alebo náboženská spoločnosť vyžaduje.

Orgán cirkvi, pred ktorým bolo manželstvo uzavreté, je povinný do troch pracovných dní doručiť zápisnicu o uzavretí manželstva matričnému úradu, v ktorého obvode bolo manželstvo uzavreté.

Súhlasné vyhlásenia snúbencov

Snúbenci pri uzavieraní manželstva pred matričným úradom alebo pred orgánom cirkvi musia súhlasne vyhlásiť, že im nie sú známe **okolnosti vylučujúce uzavretie manželstva** a že **poznajú svoj zdravotný stav**. Taktiež vyhlásia, či

- priezvisko jedného z nich bude ich spoločným priezviskom,
- si ponechajú svoje doterajšie priezviská, alebo
- priezvisko jedného z nich bude ich spoločným priezviskom a jeden z nich si zároveň ako druhé priezvisko v poradí ponechá svoje doterajšie priezvisko; snúbenec, ktorý už má dve priezviská, uvedie, ktoré z doterajších priezvisk bude uvedené ako druhé priezvisko v poradí po uzavretí manželstva.

Ak si snúbenci ponechajú svoje doterajšie priezviská, súhlasne vyhlásia, ktoré z ich priezvisk bude priezviskom spoločných detí.

Sobášny list

Príslušná matrika zapíše uzavretie sobáša do knihy manželstiev a vydá vám sobášny list. Sobášny list je **verejná úradná listina, ktorá potvrdzuje vaše manželstvo**. Prvé vyhotovenie sobášneho listu je bezplatné. Za ďalšie vyhotovenie výpisu z knihy manželstiev zaplatíte správny poplatok vo výške 5,- €.

Vzťahy medzi manželmi

Manželia sú si v manželstve rovní v právach a povinnostiach. Sú povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti. O uspokojovanie potrieb rodiny sú povinní starať sa obidvaja podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Na výkon povolania a na pracovné uplatnenie nepotrebuje žiadny z manželov súhlas druhého manžela. O veciach týkajúcich sa rodiny rozhodujú manželia taktiež spoločne.

Obidvaja rodičia, aj keď nie sú manželia, majú taktiež rovnaké práva a povinnosti ohľadne starostlivosti a výchovy detí.

Zánik manželstva

Manželstvo zaniká **smrťou alebo vyhlásením za mŕtveho jedného z manželov, alebo rozvodom.**

O rozvode na návrh jedného z manželov môže rozhodnúť len súd, a to len v odôvodnených prípadoch.

V rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví **výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode**, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov **o výške výživného**. Ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do **striedavej osobnej starostlivosti** obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa.

Narodenie dieťaťa na území Slovenskej republiky

Ak ste sa rozhodli mať dieťa, dopredu si premyslite, či ste schopní sa o dieťa dostatočne postarať. Narodením dieťaťa sa zmení váš doterajší život, preto je dobré sa na narodenie dieťaťa vopred pripraviť.

Tehotenstvo

K pravdepodobným príznakom tehotenstva patrí vynechanie menštruácie (aj keď to nie je pravidlom), nevoľnosť, únava, neznášanlivosť niektorých pachov alebo jedál a pod. Tehotenstvo je možné preveriť si aj doma **použitím tehotenského testu**, ktorý sa dá voľne zakúpiť v lekárni alebo v drogérii. Nedá sa naň však spoľahnúť v plnej miere. Tehotenstvo zaručene potvrdí až **ultrazvukové vyšetrenie**, ktoré vykoná **gynekológ** v ambulancii.

Gynekológ sa v prvom rade spýta na dátum prvého dňa poslednej menštruácie. Podľa tohto dátumu spočíta, kedy bude môcť najskôr vykonať ultrazvukové vyšetrenie. **Starostlivosť o tehotnú ženu v prípade potvrdenia tehotenstva v plnej miere preberá gynekologická ambulancia** – gynekológ určuje termín vyšetrení a kontrol počas celého priebehu tehotenstva. Tieto **kontrolné vyšetrenia** prebiehajú väčšinou každý mesiac, v pravidelných intervaloch. Počas celého obdobia tehotenstva by mala byť tehotná žena pod odborným dohľadom gynekológa, aby nebol ohrozený jej život a zdravie plodu.

Gynekologická ambulancia ukončuje starostlivosť o tehotnú ženu **v 37. až 40. týždni tehotenstva a zasiela tehotnú ženu do odbornej lekárskej starostlivosti nemocnice**, kde bude žena rodiť.

V ktorej nemocnici budete rodiť a akým spôsobom budete rodiť je na vašom slobodnom uvážení. V súčasnosti existuje viacero možností pôrodu, taktiež súkromné pôrodné centrá, prípadne možnosť priplatiť si za špeciálnu izbu a starostlivosť v nemocnici. Taktiež je možné, aby sa pri pôrode zúčastnila aj vami vybraná blízka osoba, väčšinou otec dieťaťa.

V prípade otázok sa poraďte s vašim gynekológom alebo otázky konzultujte vo vybranej nemocnici, kde budete dieťaťko rodiť. Veľa informácií nájdete aj na rôznych internetových stránkach.

Dôležité povinnosti po narodení dieťaťa

Po narodení dieťaťa vydá nemocnica, kde sa dieťa narodilo, matke **hlásenie o narodení dieťaťa, správu o novorodencovi, správu o rodičke.**

Vybavenie rodného listu dieťaťa – S hlásením o narodení dieťaťa je potrebné navštíviť príslušný **matričný úrad - v obvode, kde sa dieťa narodilo**. Spravidla pri tomto úkone nie je nutná prítomnosť matky dieťaťa, ktorá je ešte v starostlivosti nemocnice a matričný úrad môže navštíviť aj otec dieťaťa.

V prípade, ak sú rodičia manželia, k vydaniu rodného listu dieťaťa potrebujete:

- **sobášny list** – originál; ak nemáte sobášny list, predložte matričnému úradu rozhodnutie o udelení azylu, resp. poskytnutí doplnkovej ochrany alebo iný doklad, z ktorého je zrejmé, že ste manželia. Na tento účel môžete Migračný úrad požiadať o vystavenie Potvrdenia o osobných údajoch. V niektorých prípadoch je možné urobiť čestné prehlásenie o manželstve, ale odporúča sa dopredu informovať na príslušnom Matričnom úrade, aké dokumenty bude rodič potrebovať pri hlásení narodenia dieťaťa;
- **preukaz totožnosti oboch rodičov** – môžete sa preukázať dokladom o pobyte a cudzineckým pasom/cestovným dokladom,
- **vyhlásenie o mene dieťaťa** – je potrebné, aby vyhlásenie o mene dieťaťa podpísali obaja rodičia. Matka ho zvyčajne podpisuje už v pôrodnici. Ak sa otec nemôže dostaviť pre rodný list svojho dieťaťa, je potrebné doložiť čestné vyhlásenie na matrike alebo u notára, že s uvedeným menom súhlasí.

Matričný úrad vám následne vydá rodný list vášho dieťaťa. Prvé vydanie rodného listu je bezplatné.

Písomné oznámenie o narodení dieťaťa Migračnému úradu - V zmysle Zákona o azyle dieťa narodené na území Slovenskej republiky azylantke alebo cudzinke, ktorej sa poskytla doplnková ochrana, ktoré narodením nenadobudne štátne občianstvo Slovenskej republiky, **považuje sa za žiadateľa o azyl**. Konanie o udelenie azylu sa začína narodením dieťaťa. **Po narodení vášho dieťaťa a vydaní rodného listu túto skutočnosť písomne oznámte Migračnému úradu**. Matka dieťaťa je povinná **do 180 dní odo dňa narodenia dieťaťa poskytnúť Migračnému úradu pravdivo a úplne všetky požadované údaje potrebné na rozhodnutie o žiadosti o udelenie azylu**, ktoré sa zaznamenajú v dotazníku. Ak tak neurobí, Migračný úrad konanie o udelenie azylu zastaví.

V písomnom oznámení požiadajte zároveň o **vydanie dokladu o oprávnení na poskytnutie zdravotnej starostlivosti žiadateľa o udelenie azylu**, pretože s dieťaťom budete musieť pár dní po prepustení z nemocnice navštíviť pediatra a absolvovať niekoľko vyšetrení.

Správu o novorodencovi predložíte vášmu detskému lekárovi. Pediatra je potrebné vybrať už pred pôrodom (jeho meno, telefonický kontakt a adresu musíte nahlásiť v pôrodnici).

Žiadosť o vydanie dokladu o pobyte a cudzineckého pasu/cestovného dokladu - Po vydaní rozhodnutia o udelení azylu alebo poskytnutí doplnkovej ochrany vášmu dieťaťu na území Slovenskej republiky musíte **požiadať na príslušnom policajnom útvare o vydanie dokladu o pobyte a cudzineckého pasu** (ak bola dieťaťu poskytnutá doplnková ochrana)/**cestovného dokladu cudzinca**, ak bol dieťaťu udelený azyl). Postup pri podaní žiadostí je rovnaký ako u dospelých osôb. Bližšie informácie nájdete v kapitole Azyl a doplnková ochrana.

Správu o rodičke odovzdáte gynekológovi pri kontrolnom vyšetrení, toto sa spravidla uskutoční po ukončení šestonedelia.

Návšteva UPSVaRu – V závislosti od toho, či ste osobami s udeleným azylom alebo poskytnutou doplnkovou ochranou, môžete príslušný UPSVaR požiadať o určité dávky na podporu rodiny a v prípade, ak bola matka dieťaťa pred jeho narodením určitú dobu nemocensky poistená, môže požiadať na pobočke Sociálnej poisťovne o materské – bližšie informácie nájdete v kapitole Sociálne zabezpečenie.

Zásahy štátu do výkonu práv a povinností rodičov, ochrana členov rodiny

Rodičia majú pri výkone práv a povinností voči svojim deťom autonómne postavenie, nik im do týchto práv a povinností nezasahuje a nekontroluje. **Príslušné štátne orgány môžu rodičom a ich deťom pomôcť**, ak o pomoc požiadajú. Príslušné štátne orgány však **môžu do týchto vzťahov zasiahnuť, ak rodičia nevykonávajú svoje práva riadne a neplnia si svoje povinnosti**, napr. nechávajú dieťa bez dozoru, zanedbávajú, zneužívajú svoje dieťa, dieťa si neplní školskú dochádzku, dieťa sa neprimerane správa.

Štát prostredníctvom svojich orgánov – **orgány sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a súdy**, môže využiť viacero opatrení od miernejších ako sú **výchovné opatrenia, predbežné opatrenie, obmedzenie alebo pozastavenie rodičovských práv a povinností až po odobratie dieťaťa rodičom a jeho umiestnenie do náhradnej starostlivosti**.

V prípade neplnenia povinností zo strany rodičov môže štát siahnuť aj na **rodičovské príspevky alebo prídavky na deti** a to buď ich **skrátением alebo úplným odobratím**.

Rodina a jej jednotliví členovia sú špeciálne chránení aj Trestným zákonom, ktorý upravuje napr. trestný čin odloženia dieťaťa, opustenia dieťaťa, zanedbania povinnej výživy, týranie blízkej a zverenej osoby, dvojmanželstvo, únos, ohrozovanie mravnej výchovy mládeže.

Zlúčenie rodiny

Ochranu súkromného a rodinného života garantuje priamo Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Neznamená to však automaticky, že všetci vaši rodinní príslušníci majú nárok na rovnaký pobyt/ochranu na území Slovenskej republiky, nositeľom ktorej ste vy.

Zlúčenie s rodinným príslušníkom nachádzajúcim sa na území Slovenskej republiky

Pokiaľ ste nositeľom medzinárodnej ochrany a na území Slovenskej republiky sa nachádzajú aj vaši najbližší rodinní príslušníci, pokiaľ s tým súhlasíte, majú nárok na rovnakú ochranu, ako vy.

Za rodinného príslušníka sa pre tieto účely považuje:

- manžel azyllanta/osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou, ak manželstvo trvá a trvalo aj **v čase**, keď azyllant/osoba s doplnkovou ochranou **odišla z krajiny pôvodu**,
- slobodné deti azyllanta/osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- rodičia slobodného azyllanta/osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou mladšieho ako 18 rokov alebo osoby, ktorým bol zverený do osobnej starostlivosti.

Týmto rodinným príslušníkom udelí migračný úrad na základe žiadosti o udelenie azylu alebo poskytnutie doplnkovej ochrany medzinárodnú ochranu podľa toho, aký typ medzinárodnej ochrany má osoba, s ktorou sa rodinný príslušník zlučuje. Rodinný vzťah je potrebné preukázať, a to úradnou listinou (spravidla sobášny list, rodné listy detí a pod.).

Takýto postup sa však nevzťahuje na rodinných príslušníkov tých azyllantov, ktorým bol azyl udelený z humanitných dôvodov; tieto osoby nemajú nárok na udelenie medzinárodnej ochrany pre svojich rodinných príslušníkov.

Azyl za účelom zlúčenia rodiny sa udeľuje prvý raz na tri roky. Po uplynutí troch rokov sa azyl na základe žiadosti udeľí na dobu neurčitú, ak sú splnené zákonom stanovené podmienky (resp. nie sú dôvody na jeho neudelenie podľa § 13 ods. 1 až 4. - pozri kapitolu Azyl a doplnková ochrana). **Doplnková ochrana sa na účel zlúčenia rodiny** poskytuje na jeden rok; po uplynutí jedného roka sa poskytovanie doplnkovej ochrany na žiadosť predĺži vždy o dva roky, ak sú splnené zákonom stanovené podmienky. V prípade, ak azyllantovi, alebo osobe s doplnkovou ochranou, s ktorou sa rodinný príslušník zlučuje, medzinárodná ochrana zanikne, zaniká aj jeho rodinnému príslušníkovi.

Zlúčenie s rodinným príslušníkom – žiadateľom o azyl, nachádzajúcim sa v inom členskom štáte Európskej únie

Ak viete, že sa v inom štáte EÚ nachádza váš rodinný príslušník, **ktorý žiada o azyl**, je potrebné, aby ste o tom čo najrýchlejšie informovali migračný úrad. V rámci azylového konania existuje spoločný systém posudzovania žiadostí a určenia tzv. zodpovedného štátu, ktorý bude oprávnený rozhodnúť o žiadosti vášho rodinného príslušníka, aby ste mohli byť počas konania spolu.

- Ak je žiadateľom **maloletá osoba** bez sprievodu, zodpovedným členským štátom je ten, v ktorom sa oprávnene zdržiava rodinný príslušník alebo dokonca súrodenec.
- Ak je žiadateľom zosobášená **maloletá osoba**, ktorej manžel sa nezdržiava oprávnene na území členských štátov, zodpovedným členským štátom je ten členský štát, v ktorom sa oprávnene zdržiava otec, matka alebo iná dospelá osoba, ktorá je za maloletú osobu zodpovedná podľa práva alebo praxe daného členského štátu, alebo súrodenec.
- Pokiaľ vyššie uvedených príbuzných niet, je možné považovať za zodpovedný štát pre posúdenie žiadosti maloletých osôb bez sprievodu aj ten štát, v ktorom sa nachádza iný príbuzný (teta, strýko, starý rodič).
- Pokiaľ budete mať v inom členskom štáte **rodinného príslušníka**, ktorý žiada o azyl, bez ohľadu na to, či bola rodina predtým založená v krajine pôvodu, bude Slovenská republika zodpovedná za posúdenie jeho žiadosti, ak s tým vopred súhlasíte.

Uvedené však automaticky neznamená, že vášmu príbuznému (inému, ako rodinnému príslušníkovi uvedenému vyššie) bude poskytnutá medzinárodná ochrana. „Automatické“ udelenie medzinárodnej ochrany rodinnému príslušníkovi prichádza do úvahy len v prípadoch tých rodinných príslušníkov, ktorí sú uvedení vyššie.

Zlúčenie s rodinným príslušníkom nachádzajúcim sa v krajine pôvodu (v inom štáte)

Prechodný pobyt za účelom zlúčenia rodiny

Rodinní príslušníci **azylantov** majú právo na zlúčenie rodiny na základe získania prechodného pobytu na účely zlúčenia rodiny. Rovnaké právo majú aj rodinní príslušníci osôb, s udeleným trvalým alebo prechodným pobytom na území Slovenskej republiky.

Ak podá štátny príslušník tretej krajiny žiadosť o udelenie prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny s azylantom do troch mesiacov od udelenia azylu, k žiadosti predloží len platný cestovný doklad a doklad potvrdzujúci príbuzenský vzťah alebo iný dôkaz o existencii tohto vzťahu.

Prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny udelí policajný útvar, ak nie sú dôvody na zamietnutie žiadosti podľa § 33 ods. 6 Zákona o pobyte cudzincov¹, štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý je

- rodinným príslušníkom štátneho príslušníka tretej krajiny s prechodným pobytom alebo s trvalým pobytom,
- príbuzným v priamom vzostupnom rade **azylanta** mladšieho ako 18 rokov, alebo
- závislou osobou podľa medzinárodnej zmluvy.

Za rodinného príslušníka štátneho príslušníka tretej krajiny sa považuje

- manžel, ak manželia majú najmenej 18 rokov,
- slobodné dieťa mladšie ako 18 rokov štátneho príslušníka tretej krajiny a jeho manžela,
- jeho slobodné dieťa mladšie ako 18 rokov, ak so zlúčením súhlasí aj rodič, ktorému toto dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti a ktorý má právo stretávať sa s týmto dieťaťom.
- slobodné dieťa jeho manžela mladšie ako 18 rokov, ak so zlúčením súhlasí aj rodič, ktorému toto dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti a ktorý má právo stretávať sa s týmto dieťaťom.
- jeho nezaopatrené slobodné dieťa staršie ako 18 rokov alebo nezaopatrené slobodné dieťa staršie ako 18 rokov jeho manžela, ktoré sa o seba nedokáže postarať z dôvodu dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu,
- jeho rodič alebo rodič jeho manžela, ktorý je odkázaný na jeho starostlivosť, a v krajine, odkiaľ prichádza, nepožíva náležitú rodinnú podporu.

¹ § 33 ods. 6 Zákona o pobyte cudzincov:

Policajný útvar zamietne žiadosť o udelenie prechodného pobytu, ak

- a) štátny príslušník tretej krajiny je nežiaducou osobou,
- b) je dôvodné podozrenie, že štátny príslušník tretej krajiny pri svojom pobyte ohrozí bezpečnosť štátu, verejný poriadok alebo verejné zdravie,
- c) štátny príslušník tretej krajiny nespĺňa podmienky na udelenie prechodného pobytu,
- d) štátny príslušník tretej krajiny uzavrel účelové manželstvo,
- e) štátny príslušník tretej krajiny uvedie nepravdivé alebo zavádzajúce údaje alebo predloží falošné alebo pozmenené doklady alebo doklad inej osoby,
- f) údaje v cestovnom doklade nezodpovedajú skutočnosti,
- g) udelenie prechodného pobytu nie je vo verejnom záujme,
- h) je zjavné, že zabezpečené ubytovanie na území Slovenskej republiky nespĺňa minimálne požiadavky podľa osobitného predpisu alebo
- i) úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vydá potvrdenie podľa odseku 3, ktoré obsahuje nesúhlas s obsadením voľného pracovného miesta.

Prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny sa **udeľuje do skončenia platnosti pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny, s ktorým sa zlučuje, najviac však na päť rokov**. Po piatich rokoch môžete požiadať o obnovenie prechodného pobytu, ktorý sa vám udelí opäť maximálne na 5 rokov, pokiaľ dôvod zlúčenia stále trvá (vediete spoločný život). Prechodný pobyt sa po skončení jeho platnosti až do rozhodnutia o žiadosti o obnovenie prechodného pobytu považuje za oprávnený na území Slovenskej republiky.

Pokiaľ splníte zákonom stanovené predpoklady, môžete po 5 rokoch oprávneného pobytu na území Slovenskej republiky požiadať o dlhodobý pobyt.

Žiadosť o udelenie prechodného pobytu podáva štátny príslušník tretej krajiny **osobne v zahraničí na zastupiteľskom úrade** akreditovanom pre štát, ktorý mu vydal cestovný doklad, alebo na zastupiteľskom úrade akreditovanom pre štát, v ktorom má bydlisko, ak zákon neustanovuje inak; Zastupiteľský úrad, ktorý žiadosť prijal, vydá žiadateľovi v deň podania žiadosti potvrdenie o jej prijatí. Následne vykoná so žiadateľom o udelenie prechodného pobytu **osobný pohovor** na účel predbežného posúdenia žiadosti. O pohovore vyhotoví zastupiteľský úrad písomný záznam, ktorý priloží k žiadosti o udelenie prechodného pobytu. Ak žiadateľ neovláda štátny jazyk, môže si na vlastné náklady zabezpečiť tlmočníka, ktorý je povinný podpísať záznam. Zastupiteľský úrad zašle policajnému útvaru spolu so záznamom a jeho prekladom aj svoje stanovisko k udeleniu prechodného pobytu, v ktorom uvedie, či udelenie prechodného pobytu odporúča alebo neodporúča s uvedením konkrétnych dôvodov.

Žiadosť o udelenie prechodného pobytu môže štátny príslušník tretej krajiny podať **osobne aj na príslušnom policajnom útvaru**, ak sa na území Slovenskej republiky zdržiava oprávnene to však neplatí pre žiadateľov o azyl, či iné výnimky. Policajný útvar vydá žiadateľovi v deň podania žiadosti o udelenie prechodného pobytu potvrdenie o jej prijatí.

Žiadosť vždy podávate osobne, nie je možné podať žiadosť o prechodný pobyt prostredníctvom splnomocnenca, či inej osoby. Výnimkou je bezvládný žiadateľ.

Žiadosť o udelenie prechodného pobytu podáva štátny príslušník tretej krajiny **na úradnom tlačive**. Pri podaní žiadosti o udelenie prechodného pobytu je štátny príslušník tretej krajiny povinný predložiť **platný cestovný doklad a všetky náležitosti k žiadosti o udelenie prechodného pobytu ustanovené zákonom**, inak zastupiteľský úrad alebo policajný útvar žiadosť o udelenie prechodného pobytu neprijme. Ak zastupiteľský úrad alebo policajný útvar žiadosť o udelenie prechodného pobytu neprijme, štátnemu príslušníkovi tretej krajiny poskytnete písomnú informáciu o tom, ktoré doklady musí k žiadosti o udelenie prechodného pobytu doložiť, aby sa jeho žiadosť prijala. Za podanie žiadosti o udelenie prechodného pobytu sa platí **správny poplatok vo výške 135,- €**.

Štátny príslušník tretej krajiny priloží k žiadosti o udelenie prechodného pobytu:

- dve fotografie s rozmermi 3 x 3, 5 cm zobrazujúce jeho aktuálnu podobu a
- doklady nie staršie ako 90 dní, ktoré potvrdzujú
 - účel pobytu,
 - bezúhonnosť,
 - finančné zabezpečenie pobytu,
 - zabezpečenie ubytovania,
 - súhlas s prechodným pobytom v prípade maloletého (pokiaľ ide o zlúčenie s maloletým dieťaťom, súhlas sa vyžaduje od rodiča, ktorému toto dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti a ktorý má právo stretávať sa s týmto dieťaťom).

Doklad potvrdzujúci bezúhonnosť nemusí prikladať k žiadosti štátny príslušník tretej krajiny štátny príslušník tretej krajiny **mladší ako 14 rokov**; tento doklad nemusí prikladať ani k žiadosti

o zmenu druhu alebo účelu pobytu, ak k žiadosti o udelenie predchádzajúceho pobytu priložil doklad potvrdzujúci jeho bezúhonnosť.

Účel pobytu štátny príslušník tretej krajiny preukáže matričným dokladom (sobášny list, rodný list, iná úradná listina preukazujúca rodinný vzťah), ak ide o štátneho príslušníka tretej krajiny; ak ide o slobodné dieťa mladšie ako 18 rokov, o dieťa mladšie ako 18 rokov zverenú do osobnej starostlivosti štátneho príslušníka tretej krajiny, nezaopatrené dieťa, rodiča odkázaného na starostlivosť štátneho príslušníka tretej krajiny alebo o závislú osobu podľa medzinárodnej zmluvy aj dokladom potvrdzujúcim túto skutočnosť (rozhodnutie súdu o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti, potvrdenie o návšteve školy, rodný list, potvrdenie o zlom zdravotnom stave).

Finančné zabezpečenie pobytu štátny príslušník tretej krajiny preukáže

- **čestným vyhlásením** štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má udelený trvalý pobyt alebo prechodný pobyt podľa Zákona o pobyte cudzincov alebo žiada o udelenie trvalého pobytu alebo prechodného pobytu a s ktorým žiada zlúčenie rodiny, o tom, že mu poskytne finančné a hmotné zabezpečenie počas jeho pobytu na území Slovenskej republiky spolu s pracovnou zmluvou,
- **potvrdením zamestnávateľa** o výške vyplácanej mzdy alebo
- **potvrdením o zostatku na účte vedenom v banke** na meno štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má udelený trvalý pobyt alebo prechodný pobyt podľa Zákona o pobyte cudzincov alebo žiada o udelenie trvalého pobytu alebo prechodného pobytu a s ktorým žiada zlúčenie rodiny.

Finančné zabezpečenie pobytu štátny príslušník tretej krajiny preukáže vo výške životného minima, t. j. **198,09 € na každý mesiac pobytu**; ak dĺžka pobytu presiahne jeden rok, finančné zabezpečenie musí preukázať vo výške dvanásťnásobku životného minima. Maloletý štátny príslušník tretej krajiny preukáže finančné zabezpečenie pobytu v polovičnej výške.

Doklad o zabezpečení ubytovania musí preukazovať, že štátny príslušník tretej krajiny má zabezpečené spoločné ubytovanie so štátnym príslušníkom tretej krajiny, s ktorým žiada o zlúčenie rodiny na najmenej **šesť mesiacov prechodného pobytu**; ak žiada o prechodný pobyt na kratší čas, musí preukazovať zabezpečenie ubytovania počas celého prechodného pobytu.

Za štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý žiada o udelenie prechodného pobytu, je povinný preukázať **splnenie podmienok uvedených vyššie ten štátny príslušník tretej krajiny, s ktorým žiada o zlúčenie rodiny**. Policajný útvar **rozhodne o žiadosti o udelenie prechodného pobytu do 90 dní**.

Ak sa žiadosti o udelenie prechodného pobytu vyhovie, policajný útvar písomné rozhodnutie nevydáva a štátnemu príslušníkovi tretej krajiny zašle **písomné oznámenie, že mu bol udelený prechodný pobyt**, v ktorom uvedie dátum udelenia prechodného pobytu a dátum skončenia platnosti prechodného pobytu. Policajný útvar zašle písomné alebo elektronické oznámenie o udelení prechodného pobytu štátnemu príslušníkovi tretej krajiny aj príslušnému zastupiteľskému úradu podľa miesta trvalého pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny, ako aj samosprávnemu kraju a obci podľa miesta prechodného pobytu.

Odporúčame, aby vás rodinný príslušník, ktorý žiada o udelenie prechodného pobytu za účelom zlúčenia rodiny, splnomocnil na nahliadnutie do konania pred policajným útvarom; môže si vtedy overiť, v akom štádiu je vaša žiadosť, čo je praktické najmä v prípade, ak sa váš rodinný príslušník počas rozhodovania nenachádza v mieste zastupiteľského úradu, kde podal žiadosť.

Pokiaľ sa žiadateľovej žiadosti o udelenie prechodného pobytu vyhovie, je potrebné, aby si na vstup na územie Slovenskej republiky (kde si víza prevezme), požiadal o tzv. **národné víza**.

Štátnemu príslušníkovi tretej krajiny môže byť udelené národné vízum, ak je to potrebné v súvislosti s udelením pobytu v Slovenskej republike. Ak ide o udelenie národného víza v súvislosti s udelením pobytu v Slovenskej republike, udeľuje sa na 90 dní. Za podanie žiadosti o národné vízum zaplatíte **správny poplatok vo výške 9,50 €**.

Štátny príslušník tretej krajiny podáva **žiadosť o udelenie národného víza** na úradnom tlačive na zastupiteľskom úrade.

K žiadosti o udelenie národného víza je štátny príslušník tretej krajiny povinný predložiť:

- platný cestovný doklad,
- farebnú fotografiu s rozmermi 3 x 3, 5 cm zobrazujúcu jeho aktuálnu podobu,
- doklad potvrdzujúci účel pobytu (rozhodnutie o udelení pobytu; to by však mal mať zastupiteľský úrad už k dispozícii),
- doklad o zdravotnom poistení (uzavrite si komerčné zdravotné poistenie na územie Slovenskej republiky),
- ďalšie doklady potrebné na rozhodnutie o žiadosti o udelenie národného víza.

Na požiadanie je štátny príslušník tretej krajiny povinný osobne sa dostaviť na **pohovor**. Zastupiteľský úrad **rozhodne o žiadosti o udelenie národného víza do 30 dní** od jej prijatia.

Národné vízum sa udeľuje do cestovného dokladu **formou nálepky**; platnosť národného víza sa skončí spravidla najmenej 90 dní pred skončením platnosti cestovného dokladu. Na účely konania o udelení národného víza pre štátneho príslušníka tretej sa **za platný cestovný doklad** považuje pas alebo iná verejná listina, ktoré sú časovo platné, umožňujú jednoznačnú identifikáciu jeho držiteľa, nemajú porušenú celistvosť a nie sú poškodené tak, že zápisy v nich uvedené sú nečitateľné.

Zastupiteľský úrad je oprávnený určiť štátnemu príslušníkovi tretej krajiny na vstup hraničný priechod, ktorý zapíše do národného víza. Zastupiteľský úrad alebo policajný útvar je oprávnený zrušiť národné vízum, ak zistí skutočnosti, ktoré by odôvodňovali neudelenie národného víza, ak je štátny príslušník tretej krajiny administratívne vyhostený alebo ak mu bol uložený trest vyhostenia.

Národné vízum slúži na váš vstup na územie Slovenskej republiky za účelom prevzatia si dokladu o pobyte. Na územie Slovenskej republiky musíte vstúpiť v lehote do 180 dní od udelenia prechodného pobytu, v opačnom prípade vám prechodný pobyt zanikne. **Do troch pracovných dní** od vstupu ste povinní **hlásiť policajnému útvaru začiatok pobytu**. Policajný útvar vám vydá doklad o pobyte do **30 dní** od tohto hlásenia.

Štátny príslušník tretej krajiny je povinný odovzdať policajnému útvaru do 30 dní od prevzatia dokladu o pobyte doklad potvrdzujúci zdravotné poistenie, ako aj **lekársky posudok** potvrdzujúci, že netrpí chorobou, ktorá ohrozuje verejné zdravie. Lekársky posudok potvrdzujúci, že netrpí chorobou, ktorá ohrozuje verejné zdravie, nesmie byť starší ako 30 dní. Lekársky posudok, že štátny príslušník tretej krajiny netrpí chorobou, ktorá ohrozuje verejné zdravie, vydáva lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore infektológia. Na Slovensku je 6 špecializovaných ambulancií, ich zoznam nájdete na internetovej stránke www.minv.sk/?vizova-info-typy-viz-1.

Ak ste osobou s doplnkovou ochranou a už vám bol udelený dlhodobý pobyt, alebo ste azylantom, odporúčame, aby ste zvolili túto formu zlúčenia rodiny. Získaním prechodného pobytu odpadajú vašim blízkym ďalšie starosti, ako si vybaviť pobyt po príchode na územie Slovenskej republiky na základe napr. víz.

Iné možnosti pozvania rodinného príslušníka

Vo vašom prípade, ako osôb s udeleným azylom alebo poskytnutou doplnkovou, môžu vaši rodinní príslušníci (tí, ktorí sú uvedení vyššie) požiadať Slovenskú republiku prostredníctvom zastupiteľského úradu **o udelenie národných víz** (bez predchádzajúceho podania žiadosti o udelenie prechodného pobytu). Následne po príchode na územie Slovenskej republiky požiadajú o azyl alebo doplnkovú ochranu za účelom zlúčenia rodiny.

Rodinnému príslušníkovi azylanta alebo cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana, sa udelí na základe žiadosti **národné vízum**, ak neohrozuje bezpečnosť štátu alebo verejný poriadok, a to na nevyhnutný čas.

Rodinný príslušník azylanta a cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana, je **povinný predložiť k žiadosti o udelenie národného víza**:

- platný cestovný doklad,
- doklad potvrdzujúci jeho rodinný vzťah a
- doklad o závislosti, ak sa vyžaduje.

Ak nepredloží všetky doklady, žiadosť sa neprijme. Zastupiteľský úrad **rozhodne o žiadosti o udelenie národného víza do 30 dní** od jej prijatia.

V prípade, ak sa vašim rodinným príslušníkom podarí získať národné vízum a na jeho základe docestujú na územie Slovenskej republiky, je potrebné, aby čo najskôr riešili svoj ďalší pobyt na území Slovenskej republiky (podanie žiadosti o udelenie azylu alebo doplnkovej ochrany, podanie žiadosti o udelenie pobytu a pod.).

Zákon o pobyte cudzincov upravuje aj možnosť získania **Schengenských víz**. Tieto však neslúžia na získanie trvalého/prechodného pobytu na území členských štátov EÚ, preto v prípade, ak by ste chceli využiť túto formu pozvania rodinného príslušníka za účelom zlúčenia rodiny, bola by vaša žiadosť pravdepodobne zamietnutá.